

Addi Andersen (CD):

Jeg skal herved meddele, at Centrum-Demokraterne også kan tilslutte sig forslaget.

Kofod-Svendsen (KRF):

Jeg vil blot bruge det lille ord ja til forslaget.

Finansministeren (Henning Dyremose):

Jamen jeg skal takke det flertal, der kan støtte forslaget. Det er jo desværre nødvendigt.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Finansudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af lovforslag nr. L 13:

Forslag til lov om tilskud til Grønlands hjemmestyre.

Af finansministeren (Henning Dyremose).
(Fremsat 3/10 90).

Lovforslaget sattes til forhandling.

*Forhandling***Rosing (S):**

Jeg har ikke meget at sige til dette forslag, da det jo er færdigforhandlet mellem regeringen og landsstyret. Som under enhver anden forhandling har man givet og taget, men man må vel sige, at Grønlands hjemmestyre har udtrykt sin tilfredshed; alle partier har ved behandlingen af dette forslag under Landstingets forårsamling i maj måned udtrykt tilfredshed med resultatet.

Når dette er sagt, så er jeg noget mere bekymret for det, der ikke står i lovforslaget, som også vedrører bloktilskudsperioden 1991, 1992 og 1993. Der nævnes ikke ét ord om, hvad der skal ske, når amerikanerne forlader Sønder Strøm-

fjord. Jeg nævnte dette emne allerede under åbningsdebatten, men fik ikke noget direkte svar af statsministeren, som jo også er ansvarlig minister for Grønland. For hvad skal der rent faktisk ske? Alle ved, at amerikanerne trækker sig ud fra deres militære anlæg overalt i verden hurtigere end beregnet og uden kompensation til de hidtidige værtslande. Vi må formode, at det samme vil være tilfældet for vores vedkommende. Selv om statsministeren under afslutningsdebatten i sidste samling udtalte, at konsekvenserne af verdensfreden for Grønlands vedkommende ville være en national opgave, kan jeg frygte, at statsministerens tavshed må tolkes sådan, at staten ikke er indstillet på at bære sin del af betalingen for denne fred.

Nu har Danmark i 40 år haft store økonomiske fordele af amerikanernes tilstedeværelse i Grønland, og det har vi i Grønland naturligvis også, fordi Grønland hurtigere kom ind i jetalderen, da der faktisk var en lufthavn til stede, som man kunne bruge. Havde det ikke været tilfældet, så havde Danmark nu nok alligevel bekostet anlæggelse af en lufthavn for at opretholde forbindelserne mellem Danmark og Grønland og selv betalt udgifterne.

For mig at se er der ingen større forskel på en almindelig overdragelse fra stat til hjemmestyre af et ansvarsområde og den situation, at amerikanerne nu forlader en for os livsvigtig funktion. Det specielle er selvfølgelig, at hverken Danmark eller Grønland hidtil har betalt til den, men i princippet er der ingen forskel. Det, denne sag drejer sig om, er, at Danmark lever op til sit ansvar, at Danmark erkender, at afspændingen mellem supermagterne har gjort militærets tilstedeværelse i Grønland stort set overflødig, og at der nu er en regning, der skal betales.

Det må ikke glemmes, at Danmark rent faktisk uden overhovedet at inddrage nogen i Grønland indgik en traktat med USA om disse militære anlæg. Det var en del af Danmarks bidrag til NATO. Jeg formoder derfor ikke, at Danmark vil lade Grønland bære konsekvenserne af traktatens ophør for så vidt angår Sønder Strømfjord og andre steder.

Jeg skal være den sidste til at påstå, at Grønland umiddelbart kan sammenlignes med udviklingslandene, men jeg vil alligevel påstå, at der er lang vej igen, før Grønland kan byde på livsvilkår på højde med resten af rigsfællesska-

[Rosing]

bet. Vi har et meget stort behov for at udvikle et flerstrengt erhvervsgrundlag, og jeg har ved adskillige lejligheder fra denne talerstol forklaret, hvordan erhvervsudsigterne i Grønland er. Lad mig sige det igen: De er absolut dystre, og vi har som et lille folk ikke tilstrækkelig økonomisk baggrund for at løse de problemer, der vil opstå.

Vi oplever igen og igen, at vi skal kæmpe for hver eneste femøre trods det, at tilskuddene til Grønland er lovbundne, og jeg kan blive lidt nedstemt og frustreret, når Danmark samtidig bruger 8-9 mia. kr. på udviklingslandene hvert år og man så oplever, at en præsident fra et afrikansk land til en dansk tv-avis udtaler, at det er jo meget godt at få hjælp, men så meget betyder det heller ikke. Jeg synes ikke, der er de rette proportioner i dette forhold, og jeg kan frygte, at regeringens holdning til Grønland er ved at være så negativ, at man ikke ser, at Danmark også har store fordele af, at Grønland er en del af rigsfællesskabet.

Jeg mener, at det uanstændige, der skete ved traktatfæstelsen i 1951, nu må få en anstændig løsning her i 1990, og jeg vil derfor igen appellere til, at Danmark lever op til sit ansvar.

Annelise Gotfredsen (KF):

Jeg skal begrænse mine udtalelser til det fremsatte lovforslag, og jeg kan på vegne af ordførerne fra de øvrige regeringspartier og mit eget parti udtale, at vi støtter lovforslaget.

Ingerlise Koefoed (SF):

Jeg har selvfølgelig med stor interesse lyttet til, hvad hr. Rosing sagde, og vil også meget gerne høre mere om det under udvalgsbehandlingen af dette forslag. Men foreløbig må jeg rent formelt, som det plejer at være, når vi taler om forslag, der er godkendt af hjemmestyret, sige, at vi er positive over for det forslag, som vi diskuterer her i dag.

Jeg mener dog nok, at man kan have en skepsis over for uden videre at bemyndige finansministeren til, efter forhandling med hjemmestyret ganske vist, at forhøje bloktilskuddet i det øjeblik, sundhedsvæsenet, sundhedsuddannelserne og måske nogle andre mindre områder overføres til hjemmestyret; ikke fordi jeg ikke mener, at bloktilskuddet skal forhøjes, men jeg vil nu godt følge ret aktivt med i, hvordan man regner det ud, og hvad Grønland får ud af at få

overført de områder, som Grønland naturligvis ønsker at få overført og vel også skal have overført, så snart det overhovedet er muligt.

Jeg synes under alle omstændigheder, at det er vigtigt, at Folketinget bliver orienteret om grundlaget og har mulighed for at drøfte det også med de grønlændere, som vi har den glæde at omgås til hverdag.

Jane Oksen (FP):

Det er Fremskridtspartiets holdning, at Grønland skal klare sig selv. Vi betragter overgangen til hjemmestyre på Grønland også som en form for selvstyre, men vi erkender, at der er en lang række problemer for Grønland.

Vi ser med bekymring på, at tilskuddene til Grønland, på trods af at man er gået over til hjemmestyre, er steget hvert eneste år. Vi er nu næsten oppe på 3 mia. kr., hvis vi tager alle de andre områder som sundhedsvæsen, politi, forsvar osv. med. Vi synes, at der virkelig også er behov for at diskutere Grønlands forhold for at få en større forståelse for, hvad der kan gøres, således at disse udgifter ikke bare løber løbsk, og således at der er reelle muligheder for, at Grønland får det hjemmestyre, de selv ønsker sig.

Vi vil under udvalgsarbejdet stille en række spørgsmål. Vi mener, at der er stort behov for, at vi tager en større diskussion omkring Grønlands forhold. I den tid, jeg har været i Folketinget, har det været drøftet ualmindelig lidt. Det mener jeg der er behov for.

Finansministeren (Henning Dyremose):

Jeg kan konstatere, at der er et bredt flertal for lovforslaget, og det er jo ikke særlig usædvanligt, for det plejer der at være, når vi efter forhandlinger med Landstinget har fået Landstingets tilslutning.

Hr. Rosing stillede et spørgsmål om Sønder Strømfjord. Jeg kan da godt forstå, at spørgsmålet bliver rejst. Det er til gengæld en lille smule vanskeligt at sige ret meget på nuværende tidspunkt, fordi der er forhandlinger i gang mellem Statsministeriet og hjemmestyret om, hvordan denne fremtidige situation skal håndteres.

Vi regner med fra regeringens side, uanset at den slags forhandlinger af og til kan være vanskelige, at der findes en løsning, og det er med den vilje til at finde en løsning, at vi går ind i forhandlingerne.

(Kort bemærkning).

Valgt blev:

Rosing (S):

Til fru Jane Oksen vil jeg, som jeg også tidligere under behandlinger af dette punkt ved andre sammenhænge har sagt, sige, at dette spørgsmål jo har grundlag i hjemmestyreloven og den aftale, der er indgået mellem Folketinget og Landstinget og hjemmestyret og staten. Hvis man skal til at ændre i de principper, der ligger til grund for bloktilskuddet, må man altså ændre i den aftale og i den efterfølgende lovgivning.

Til finansministeren: Jeg vil kun takke for de bemærkninger, ministeren kom med om de problemer, jeg kom frem med her. Jeg var klar over, at der selvfølgelig ikke kunne blive et endegyldigt svar i dag, men jeg synes, at det er meget vigtigt at være opmærksom på dette problem.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til et særligt udvalg på 17 medlemmer og stedfortrædere. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Da der foreligger indstilling fra grupperne, skal jeg allerede i indeværende møde lade foretage valg af det nævnte udvalg.

Uden for dagsordenen foretoges herefter:

Valg af 17 medlemmer og stedfortrædere til et særligt udvalg angående:

Forslag til lov om tilskud til Grønlands hjemmestyre.

Anden næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Til dette valg er anmeldt følgende valggrupper:
 en gruppe på 96 medlemmer: Det Konservative Folkeparti, Venstre, Fremskridtspartiet, Det Radikale Venstre, Centrum-Demokraterne og Kristeligt Folkeparti;
 en gruppe på 80 medlemmer: Socialdemokratiet og Socialistisk Folkeparti.

- 1 Svend Åge Petersen (KF)
- 2 Karen Højte Jensen (KF)
- 3 Annelise Gotfredsen (KF)
- 4 Steenholdt (Grøn.)
- 5 Povl Brøndsted (V)
- 6 Jane Oksen (FP)
- 7 Kirsten Lee (RV)
- 8 Jette Pors (CD)
- 9 Glønborg (KRF)
- 10 Hans Hækkerup (S)
- 11 Qvist Jørgensen (S)
- 12 Søren B. Jørgensen (S)
- 13 Tove Lindbo Larsen (S)
- 14 Henning Nielsen (S)
- 15 Rosing (S)
- 16 Ingerlise Koefoed (SF)
- 17 Stillinger (SF)

Til stedfortrædere for:

- 1-3 Lizzie Lichtenberg (KF)
Else Theill Sørensen (KF)
- 4-5 Ivar Hansen (V)
Svend Erik Hovmand (V)
- 6 Aage Brusgaard (FP)
- 7 Inger Marie Bruun-Vierø (RV)
- 8 Lis Noer Holmberg (CD)
- 9 Merete Aarup (KF)
- 10-15 Pernille Forchhammer (S)
Pia Gjellerup (S)
- 16-17 Margrete Auken (SF)
Birgitte Husmark (SF)

Meddelelser fra formanden:

Anden næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Retsudvalget (9/10 90):

Udtræder: Nør Christensen (CD)
 Nyt medl.: Addi Andersen (CD)

Udvalget vedrørende Teknologinævnet (10/10 90):

Udtræder: Elisabeth Arnold (RV)
 Nyt medl.: Inger Marie Bruun-Vierø (RV)

[Anden næstformand]

Erhvervsudvalget (11/10 90):

Udtræder: Jimmy Stahr (S)

Ny stedf.: Helge Mortensen (S)

Retsudvalget (11/10 90):

Udtræder: Addi Andersen (CD)

Nyt medl.: Sonja Albrink (CD)

Det Udenrigspolitiske Nævn (11/10 90):

Udtræder: Anker Jørgensen (S)

Nyt medl.: Torben Lund (S)

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 23. oktober 1990 kl. 13.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den i salen opslåede dagsorden.

Angående Folketingets arbejde de følgende dage i den pågældende uge skal jeg henvise til den omdelte ugeplan.

Mødet hævet kl. 15.35
